Jüdische Pester Zeitung.

דיעזעס בלאטט ערשיינט דרייםאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פֿרייטאג.
אונד קאסטעט
פֿיר עסטרייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד.— קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד.— קר. ע. וו.
פֿירטעליעהר. 2 גולד. 50 קר. ע. וו.
פֿיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד.— קר' ע' וו'
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר' ע' וו'
פֿירטעליעהר' 2 גולד. 75 קר' ע' וו'

יידישע
פעסטער צייטונג

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן יעדען טאג פרענומעריערען
אונד דער פרענומעראציאנס-טערמין בעגיננט מיט דעם עמפפאנג דעס ערסטען בלאטטעס.
דיא רעדאקציאן בעפֿינדעט זיך אין פעסט
וואיצנער בולוואר נומ' 29
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-געלדער צו זענדען בעליעבט.

Pest, den 21. November 1881. | פעסט, מאנטאג כט חשון ה.תרמ"ב. | Nr. 132, דרייצעהנטער יאהרגאנג

דער אייזערנע ביסמארק.

ניכט אומזאנסט נעננט מאן דען פֿירסטען ביסמארק דען „אייזערנען רייכס-קאנצלער“, ער איזט ווירקליך וויא אוים אייזען, דא ער אללעס אויסהאלט אונד אללעס מיט אייזערנער גערולד ערטראגט. — ער האט אויך איינען אייזערנען קאפף אונד איינען אייזערנען וויללען, ער קימטערט זיך ניכט אום דאס מורדען אונד שרייען דעס פֿאלקעס, ער פֿעראכטעט דען „גראסען הויפֿען“, ער זעטצט זיך איבער דיעזען לייכט הינוועג אונד טהוט נור דאס, וואס ער וויללל. —

אלס דיא נייען רייכסטאגס-וואהלען אין דייטשלאנד געגען ביסמארק'ס וואונש אויסגעפֿאללען; אלס עס זיך הערויסשטעללטע, דאס דיא מייסטען דער ניי-געוועהלטען דייטשען דעפּוטירטען צו דען העפֿטיגסטען אונד אונפֿערזאהנליכסטען געגנערן ביסמארק'ס געהארען; אלס דיא גאנצע וועלט גלויבטע, דאס ביסמארק גאר קיינע האפֿנונג האבען קאננע, אין דעם נייען דייטשען רייכסטאגע זיינע נייען פלאנע דורכצופֿיהרען אונד דאס ער אבדאנקען מוס —: דא שטאנד פֿירסט ביסמארק דעננאך אייזען-פֿעסט דא. אלס אב גאר ניכטס געשעהען וועהרע; ער מאכטע וואהל איין וועניג שרעקען מיט זיינער אבדאנקונג, דאכטע אבער ניע ערנסטליך דאראן. „ווענן גאטט אונטער טויזענדען אונד טויזענדען נאררען (זאגטע ער) איינען קלוגען מאנן איינקאממען לאסט, זא מוס דיעזער איינציג קלוגע איבער דעם נאררען-הויפֿען שטעהען, מיט זיינען אייגענען וועג געהען, אהנע זיך אום דאס נאררען-געשרייא צו קיממערן. וואס איזט דענן דער רייכסטאג? איך נור איין הויפֿען, דען דיא נעררישען וועהלער אוים איהרער נעררישען מיטטע געוועהלט! טאנצט נון דיעזער רייכסטאג זא, וויא איך פֿארשפּיעלע, — גוט, דא מאג ער נאך בעליעבען טאנצען; טהוט ער עס ניכט — גוט, דא זעטצע איך דאך נור מיין שפּיעל רוהיג פֿארט!“

ביז צור ערעפֿנונג דעס דייטשען רייכסטאגעס גלויבטען אונד האפֿפֿטען נאך דיא ליבעראלען, ביסמארק ווערדע זיך צו איהרען ליבעראלען אנזיכטען בעקעהרען. ער ווערדע נון מיט גאנץ אנדערען פלאנען אונד געזעטצען פֿאר דען נייען רייכסטאג טרעטען — אונד זיעהע! פֿירסט ביסמארק זעטצטע עס דורך, דאס זעלבסט דער דייטשע קאיזער דיא אלטען ביסמארק'שען פלאנע אין זיינער טהראן-רעדע פֿערקינדעטע!

יא, ביים פֿערלעזען דיעזער דייטשען טהראן-רעדע גרייעטהען ביסמארקס פֿיינדע אין שטיינען אונד דעססען פֿריינדע אין בעוואונדערונג. פֿירסט ביסמארק פֿערלאז דיא טהראן-רעדע, אין וועלכער זיינע פלאנע דורך דען קאיזער פֿערקינדעט ווערדען, מיט זאלך אייזערנער, פֿעסטער שטיממע, אלס אב צווישען פֿארגעס אונד יעטציגעם רייכסטאגע ניכטס געשעהען, ניכטס פֿארגעפֿאללען — אונד אלס אב גאר דיא מאיאריטעט דיעזעס רייכסטאגעס אויף זיינער זייטע וועהרע.

ביסמארק'ס פלאן וואר עס לענגסט, דיא ארמען ארבייטער, אוים וועלכען דיא זאציאליסטען הערפֿארגעהען, פֿיר זיך צו געווינגען, וועסהאלב ער איין געזעטץ איבער דיא שטאאטס-הילפֿע פֿיר דיא ארמען ארבייטער שאפֿפֿען וויללל. דאס וואללען אבער ביסמארקס פֿיינדע ניכט, אונד אויך דיא זאציאליסטען וואללען זיך מיט דער קארגען, מאגערן שטאאטס-הילפֿע ניכט בעגניגע, זיא וואללען פֿיעל, זעהר פֿיעל מעהר האבען! — אונד וואס טהוט אבער ביסמארק? ער לאסט דען גרייזען קאיזער זעלבער אין זיינער טהראן-רעדע פֿערקינדען, דאס ער, וועלכער שאן אלט אונד דעם ענדע זיינעס לעבענס נאהע איזט, אין דאס גראב דאס בעוואוסטזיין מיטנעהמען וויללל, דען ארמען ארבייטערן הילפֿע אונד ביישטאנד פֿערשאפֿפֿט צו האבען! — אונד וועד דארף זיך נון געגען דען לעטצטען פֿראממען וואונש דעס גרייזען מאנארכען אויפֿלעהנען?

אונד זא וויא עס ביסמארק מיט זיינעם ארבייטער-געזעטץ מאכטע, זא מאכטע ער עס אויך מיט זיינען איבריגען געזעטצען, דיא ער טראטץ דער איהם פֿיינדליכען מאיאריטעט מיט אייזערנעם וויללען דורכפֿיהרען וויללל. ער לאסט דיעזע זיינע געזעטצע איבער אינדירעקטע שטייערן אונד טאבאק-מאנאפאל אלס דען האהען וויללען דעס גרייזען מאנארכען פֿערקינדען — אונד יעטצט זאלל דיא רייכסטאג-מאיאריטעט פראבירען, „ניין!“ צו זאגען! — דאס איזט אלזא דער מאנן מיט דעם אייזערנען פאנצער, אינטער דעם איין אייזערנעס הערץ ליעגט, דאס נור פֿאן זיינעם אייזערנען קאפף געלענקט וויררד!

אונד נון ווידמען וויר דען לעטצטען ווארטען דער דייטשען טהראן-רעדע, וועלכע זיך אויף דייטשלאנדס אויסווערטיגע פאליטיק בעציעהען, איינינע בעטראכטונגען:

אוים דען ערקלערונגען אונזערער שטאאטס-מענער אין דען דעלעגאציאנען האבען וויר אונס איבער אונזערע אויסווערטיגע פאליטיק פֿאלגענדעס בילד צוזאממענגעשטעללט: עס עקסיסטירט פֿיר אונס אייגענטליך נור איין „צוויי-קאיזער-בינדניס“ — נעמליך דאס בינדניס צווישען אונזערעם קאיזער-קאניג פראנץ יאזעף אונד דעם דייטשען קאיזער וויללהעלם, — רוסלאנד בעפֿריינדעטע זיך אויך נור מיט דייטשלאנד — אונד איטאליען בעפֿריינדעטע זיך אויך נור מיט עסטרייך-אונגארן. (זיעהע אונזערען לייט-ארטיקעל אין נר' 127.)

אונד זיעהע! אין דער דייטשען טהראן-רעדע וויררד פֿאן איינעם פֿארטליבען „דריי-קאיזער-בינדניססע“ געשפראכען! אלזא איין פֿאללקאממענער פֿריינדשאפֿטס-בונד צווישען דען דרייא מאנארכען רוסלאנדס, דייטשלאנדס אונד עסטרייך-אונגארנס!

וויא וויר עס שאן אפֿטערס ערקלערטען, זעהען וויר אונגארן איין בינדניס צווישען אונזערער מאנארכיע מיט דייטשלאנד צור ערהאלטונג דעס פֿריעדענס רעכט גערנע; אבער איין בינדניס מיט דעם פֿאלקס-בעדריקענדען רוסלאנד איזט אונס אין טיעפֿסטער זעעלע פֿערהאסט!

נון איזט יעטצט אויך נאך גראף קאלנאקי, דער לאנגע אונזער געזאנדטער ביא רוסישעם האפֿע וואר אונד אלס רוססען-פֿריינד בעקאנט איזט, צו אונזערעם אויסווערטיגען מיניסטער ערנאנט ווארדען — אונד דער — זא דענקט מאן, וויררד דאס בינדניס אונזערער מאנארכיע מיט רוסלאנד ערסט רעכט צו שטאנדע בריינגען!

גראף קאלנאקי איזט, טראטץ זיינעם אונגארישען נאמענס, איים מעהרען, ער איזט 49 יאהרע אלט אונד אונפֿערהייראטעט. אין פעטערסבורג איזט ער איינע זעהר בעליעבטע פערזאן — אונד דא דענקט מאן, וויא געזאגט, דאס ער אוים דעם צוויי-קאיזער-בינדניססע איין דריי-קאיזער-בינדניס, איינע היילינע אלליאנץ, מאכען ווערדע! — מאן קאננטע זיך נור דאמיט טראסטען, דאס גראף קאלנאקי אויך געזאנדטער אין ראם וואר, דאס ער אלזא אויך איטאליען אין דיעזעס בינדניס אלס דען פֿירטען אויפֿנעהמען וויררד — אונד דאסס דאס פֿרייזיננינע איטאליען איין געגען-געוויכט געגען דאס פֿאלקס-בעדריקענדע רוסלאנד בילדען קאנן.

פֿערשיעדענע נייאיגקייטען.

*(איין יידישער מיניסטער אין פֿראנקרייך.) דאס גאמבעטטא בערייטס זיין מיניסטעריאום צוזאממענגעשטעללט האט, האבען וויר בערייטס געמעלדעט. אינטערעססאנט איזט פֿיר אונס היעביא דיא טעלעגראפֿישע מעלדונג אוים פאריז פֿאם 18. דיעזעס, וועלכע וויא פֿאלגט לויטעט: גאמבעטטא האט ביא דער בילדונג זיינעס נייען מיניסטעריאומס איינען גלענצענדען בעוויז זיינער ווירקליכען פֿרייזיננינקייט געליעפֿערט: ער האט נעמליך אויך איינען יודען, הערן ראינאל, אלס מיטגליעד זיינעס מיניסטעריומס ערנאננט. הערר ראינאל ווארדע מיניסטער דער אפֿפֿענטליכען ארבייטען. עס איזט דיעס זא ציעמליך דיעזעלבע שטעללע, דיא אין אנדערען שטאאטען דער קאממוניקאציאנס-מיניסטער איינניממט. עס איזט הייפֿיג דער פֿאלל, דאס מעננער, וועלכע אלס פֿיהרער דער אפפאזיציאן אלס זעהר פֿרייזיננינג זיך צייגען, דיעזע פֿרייזיננינקייט זאגלייך פֿערלייגנען, זאבאלד זיא אן דער שפּיטצע דער רעגיערונג געלאנגט זינד. זאלכע מעננער שווינדלען עבען מיט דער פֿרייזיננינקייט בלאס צו דעם צוועקע הערום, אום זיך ביים פֿאלקע איינצושמייכלען אונד מיט הילפֿע דעס פֿאלקעס אן דיא רעגיערונג צו געלאנגען. ניכט זא גאמבעטטא. דיעזער לעגטע ביים אנטריטטע זיינער רעגיערונג איין הויפּטגעוויכט דאראוף, דאס אויך איין יודע מיטגליעד זיינעס מיניסטעריאומס ווערדע, אום צו צייגען, דאס ביא איהם דיא גלייכבערעכטיגונג דער פֿערשיעדענען קאנפֿעססיאנען קיין לעערעס ווארט איזט. דאס ריעספֿעללינע פֿערדיענסטע דעם הערן גאמבעטטא איזט דאפפעלט שעטצענס-ווערטה. מאן דארף ניכט פֿערגעססען, דאס גאמבעטטא פֿאן זיינען געגנערן אבזיכטליך אלס איין מאנן פֿאן יידישער אבשטאממונג בעצייכנעט ווארדע. מאן וואללטע היעדורך דאס פֿראנצאזישע פֿאלק געגען איהן איינגעהמען. דיעזע געגנער שרייבען טאג-טעגליך אין דען צייטונגען, דאס עס איינע גרענצענלאזע שמאך פֿיר פֿראנקרייך ווערע, זיך פֿאן איינעם מענשען רעגיערען צו לאססען, דעססען עלטערן אדער פֿארעלטערן יודען וואַרען. דיעזע געגנער ווערדען נון וויעדער שרייבען, גאמבעטטא האבע דעסהאלב איינען יודען צום מיטגליעדע זיינעס מיניסטעריאומס ערנאננט, וויל ער אויך זעלבסט יידישער אבשטאממונג איזט. אינדעס וויררד זיך דאס פֿראנצאזישע פֿאלק פֿאן זאלכען פֿיינדליכען העטצערייען ניכט בעאירען לאססען. אין פֿראנקרייך גאב עס יא צו דען פֿערשיעדענסטען צייטען יידישע מיניסטער. יא, דער פֿאר קורצעם פֿערשטארבענע אדאלף קרעמיעה וואר צווייםאל פֿראנצאזישער מיניסטער: אים יאהרע 1848 וואר דערזעלבע יוסטיץ-מיניסטער אונד אים יאהרע 1870 וועהרענד דעם פֿראנצאזיש-דייטשען קריעגעס יוסטיץ-אונד איינינע צייט הינדורך זאגאר אויך קריעגס-מיניסטער. גאמבעטטא האטטע דאמאלס עבען אוים דער האנד דעם יודען קרעמיעה דיא לייטונג דעס קריעגס-מיניסטעריאומס איבערנאממען. איבערדיעס גיבט עס אין פֿראנקרייך מעהרערע יידישע גענעראלע, יידישע געריכטס-

בען געבליעבענען שטיבענמעדכען ענטגעגענשטעלל-טע. טראָטצדעם דיעזע איהן אויף דאס בעשטימם-טעסטע אלס דען רויבמאָרדער בעציינען, זאָ בלייבט האָסטער דענגאָך ביי זיינעם הארטנע-קיגען לייגנען.

* (רעוואָלוציאָן אין זיד-דאלמאציען.) וויא דיא דעפעשען מעלדען, איזט אין זיד-דאלמאציען איינע רעוואָלוציאָן אויס-געבראָכען אונד צוואר אין דערזעלבען געגענד, וואָ בערייטס פאָר 12 יאהרען וועגען פאָרנאהמע דער אסטענטירונג איינע בעדייטענדע רעוואָלוציאָן ענט-שטאנד. עס איזט צו בעפירכטען, דאס דיעיעניגען אין באָסניען אונד דער הערצעגאָווינא, וועלכע יעטצט עבענפאללס דאריבער אויפגעבראכט זינד, דאס אונזערע מאָנארכיע דאָרט איינע אסטענטירונג פאָרנעהמען לאָסט, זיך מיט דען רעוואָלוציאָנערען אין זיד-דאלמאציען פערבינדען ווערדען. אונזער קריעגס-מיניסטעריאום האט בערייטס איינע בעדיי-טענדע מיליטער-מאכט נאך יענער געגענד ענט-זענדעט.

* (איין דאמפף-שיפף אין דיא לופט געשפרענגט.) אויס דובלין (איר-לאנד) ווירד פאָם 17-טען דיעזעס טעלעגראפירט: געסטערן אבענדס וואורדע דאס גראָס דאמפף-שיפף, וועלכעס דען נאמען „סעווערן" פיהרט, דורך דינא-מיט אין דיא לופט געשפרענגט. 9 פערזאָנען וואור-דען געטאָדטעט, 43 פערזאָנען שווער פערוואונדעט. דאס שיפף זעלבסט וואורדע גענצליך צערטרים-מערט. — עס ליעגט אויף דער האנד, דאס דיעזע רובלאָזע טהאט דורך דיא אירלענדישען רעוואָלו-ציאָנערע אונד פערשוואָרער פעראיבט וואורדע. מאן וויים יא, דאס דיעזע אויך צום גראָסטען פער-ברעכען פעהיג זינד. זיא האטטען יא זאָגאר דען פלאן, דיא הויפטשטראסען לאָנדאָנס אין דיא לופט צו שפרענגען, אום אן דען ענגלענדערן ראכע צו איבען. —

נייעסטעס.

אין בערלין וואורדע געסטערן דער נייע רייכס-טאג מיט איינער טהראָן-רעדע עראָפפנעט. נאכדעם קאיזער ווילהעלם זיך אונוואָהל פיהלטע, וואורדע דיא טהראָנרעדע דורך דען פירסטען ביסמארק פער-לעזען. אויס דיעזער טהראָנרעדע איזט פאָר אללעם צו ערזעהען, דאס ביסמארק בלייבט, זיך גאר ניכט דארום קיממערט, דאס דיא מעהרהייט אים נייען רייכסטאגע געגען איהן איזט, אינדעם ער דיא פאָר-לאגע אויך דעריעניגען געזעטצע, פאָן דענען ער וויים, דאס דיא ליבעראלען דיעזע ניכט אנגעהמען ווערדען, אין דער טהראָנרעדע אנקינדיגען ליעס. — זאָ ליעס ער אויך דיא איינפיהרונג דעם טאבאק-מאָנאָפאָלס אין דייטשלאנד אנקינדיגען, טראָטצדעם דיא ליבעראלע פארטייא דאגעגען איזט.

אין דיעזער טהראָנרעדע הייסט עס אונטער אנדערעם: „אונזערע ווירטהשאפט האט זיך בעדיי-טענד געבעססערט; אונזער רייך ליידעט וועניגער אן געלד-מאנגעל, אונד וויר מיססען יעטצט דאהין שטרעבען, אויך דיא לאגע דער ארמען ארבייטער צו פערבעססערן אונד זיא בעססער צו פערזאָרגען. דער שטאאט מוס פאָן נון אב פיר דיא ארבייטער מעהר זאָרגען, אלס דיעס ביזהער דער פאלל וואר. אויך דיא ביזהעריגען שטייער-געזעטצע מיססען פער-בעססערט ווערדען, דיא אינדירעקטען שטייערן ווערדען ערהאָהט, דאפיר אבער דיא דירעקטען שטייערן פערמינדערט. דאס טאבאק-מאָנאָפאָל ווירד איינגעפיהרט; דיא אויפגאבע דעם רייכסטא-געס זאָלל עס זיין, דאס דייטשע רייך ווירקליך צו איינעם רייכען שטאאטע צו מאכען אונד איין גע-זעטץ צו שאפפען, נאך וועלכעם דיא ביזהעריגע דויער דעם רייכסטאגעס אויף זעכס יאהרע פער-לענגערט ווערדען זאָלל. (געגען דיעזע רייכסטאגס-דויער-פערלענגערונג, געגען דיא ערהאָהונג דער אינ-דירעקטען שטייערן אונד דיא איינפיהרונג דעם טא-באק-מאָנאָפאָלס זינד זעממטליכע ליבעראלע.) וואס נון אונזערע אויסווערטיגע פאָלי-טיק בעטריפפט, זאָ מאכט עס אונס פריידע, אונס היעריבער מיט פאָללער בעפריעדיגונג אויס-שפרעכען צו קאָננען. זייט דעם יאהרע 1871 וואר עס אונס געלונגען, טראָטץ מאנכער קריעגס-בע-פירכטונגען, דען פריעדען צו ערהאלטען, אונד יעטצט האבען וויר נאך געגרינדעטערע האָפפנונג, דען פריעדען פיר לאנגע, לאנגע יאהרע צו ערהאל-טען. דיא צוזאממענקונפט מיט דעם קאיזער-קאָ-ניג פראנץ יאָזעף אין גאסטיין אונד דיא צוזאממען-קונפט מיט דעם קאיזער פאָן רוסלאנד אין דאנציג וואַרען דער אויסדרוק דער איניגסטען פריינדליכ-סטען בעציעהונגען, וועלכע אונס (נעמליך דען דייט-שען קאיזער) מיט דען אינס זאָ נאהע בעפריינדע-טען מאָנארכען (פראנץ יאָזעף אונד אלעקסאנדער III.) אונד דאס דייטשע רייך מיט דעןביידען מעכטיגען נאכבאר-רייכען (רוסלאנד אונד עסטער-רייך-אונגארן) פערבינדען. דיעזע פריינד-נאכבארלי-כען בעציעהונגען בילדען דיא בעסטע גאראנציע פיר דיא לאנגע פאָרטדויער דעס פריעדענס. אויף וועלכע דיא פאָליטיק דער דריי קאיזער אין פאָל-לער איבעראיינשטיממונג געריכטעט איזט. דאריף, דאס דיעזע געמיינשאפטליכע פריעדענס-פאָליטיק איינע ערפאָלגרייכע זיין ווירד, דירפען וויר אום זאָ זיכערער ביין, אלס אויך אונזערע בעציעהונגען צו אללען אנדערן איבריגען מעכטען דיא פריינדליכ-סטען זינד. אללע וועלט האט צו אונזערער פריע-דענס-פאָליטיק צוטרויען, וועלכעס צו שטערקען אונד צו רעכטפערטיגען, וויר אלס אונזערע פאָר-נעהמסטע פפליכט געגען גאָטט אונד געגען דאס דייטשע פאטערלאנד בעטראכטען!"

דיעזע פריעדענס-פערקינדיגונגען דער דייט-שען טהראָן-רעדע ריפען איבעראלל ביי דען פריינ-דען דעם פריעדענס איינע אללגעמיינע פריידע הערפאָר. —

געשעפטסבעריכט.

פעסטער פרייזע.

געטריידע-געשעפט. פאָן ווייצען וואר געסטערן שוואך צו מארקטע געבראכט, דער פערקויף וואר מעסיג. 10000 מעטרצ' וואורדען פערקויפט.

ווייצען, טהייס- 100 מטרצ' 78,5 קילאָ 12·85 גולד. — 100 מטרצ' 77, 77 ק' 12.70 גול. 15·00 מטרצ' 76. קילאָ 12·80 גולד. ווייסענבורגער 300 מטצ' 75,5 קילאָ 12·40 גולד. 500 מטרצ' 70,5 כ' 11·60 גול. פעסטער-באָדען 200 מטרצ' 74,5 ק' 12·15 גולד' 200 מעטרצר 74,5 קילאָ —.12 גולד. — 200 מעטער-צענטנער 74,5 קילאָ 12,30 גולד. 100 מעטערצ' 74.7 קילאָ 11·85 גולדען. 1000 מערטצ' 73.4 קילאָ 12·10 גולדען 200 מעטער-צענטנער 73. כ' 12.12½ גול. — 300 מטרצ' 77·3 ק' 12.20 גול. 100 מטרצ' 77·4 ק'—.12 גולד. 300 מטרצ' 75,8 כ' 11,75 גולד (אללעס פער דרייא מאָנאט.)

גערסטע 7,50 גולד.

האפער 7.85—7,75 גולד

קוקורוץ 6,80—6,65 גולד.

ווייצען פער פריה-יאהר 12·47—12,50 גולד.

קוקורוץ באנאטער פער מאי-יוני 1882, 7,15 — 7,18 גולד.

האפער פער פריה-יאהר 8·85—8,40 גולד.

פעסטער שלאכטפיה-מארקט. ביי דער אם 17-טען ד. מ. היער אין פעסט אבגעהאלטענען וואָכענ-מארקטע וואורדען 1522 שטיק גראָס- אונד 2355 קליינ-פיעה צו מארקטע געבראכט. היעפאָן וואורדען פערקויפט: 21 שטיק שטיערע, פער שטיק פאָן 74—180 גולדען — 698 אָכסען דאס פאאר פאָן 164—375 גולד. 590 קיהע, דאס פאאר פאָן 135—260 גולד. 126 מעלק-קיהע דאס שטיק פאָן 90—184 גול. 51 שטיק ביפפעל, דאס פאאר צו 175—245 גול., 266 שטיק קעלבער, דאס שטיק פאָן 17—46·— גולד. 2123 שטיק שאפע דאס פאאר 8—15·— גול—פרייזע פער 100 קילאָ: אָכסענ-פלייש 49 — 52.— גולד— קוה-פלייש 47 — 50·— גולד., קאלב-פלייש 100—130 גולד ביפפעל-פלייש 45—48 גולד. —

לאָטטא-ציעהונג פאָם 16-טען נאָוועמבער 1881.

הערמאננשטאדט:	13	77	5	15	38
לעמבערג:	75	51	90	24	35
פראג:	27	88	90	40	57

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר"י רייז.

יוליע אפפענהיים
אויס ריאנק
דאוויד שטיינשניידער פּאָסטמייסטער
אויס פרעסבורג
עמפפעהלען זיך אללען אנפערוואנדטען
אונד בעקאננטען אלס פערלאָבטע.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פריכטע ווייצען	קוואליטעט פר. העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
נאָרדאונגאריש'	74	—.——.—
" "	75	11.60 11.70
" "	76	11.75 11.85
" "	77	11.90—12.00
" "	78	12.05–12.15
" "	79	12.15–12.20
" "	80	12.20–12.25
פעסטער באָדען נייער	—	—.——.—
" "	75	11.90—12.00
" "	76	12.05–12.15
" "	77	12.20–12.30
" "	78	12.35–12.40
" "	79	12.40–12.45
" "	80	12.50—12.55
ווייסענבורגער	—	—.——.—
" "	75	12.05—12.15
" "	76	12.20–12.30
" "	77	12.35–12.45
" "	78	12.50–12.55
" "	79	12.55–12.60
" "	80	12.65–12.70
טהייס	75	12.15–12.25
" "	76	12.30–12.40
" "	77	12.45–12.55
" "	78	12.60–12.65
" "	79	12.65–12.70
" "	80	12.75–12.80

פריכטע	קוואליטעט פר. העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
קאָרן	72	9.——8.70
גערסטע פאלץ	62	—.——.—
גערסטע פוטטער	62	7.50—7.70
האפער	40	7.85—7.65
קוקורוץ באנאטער	75	6.80—6.85
אנדערער	73	6.80—6.75
הירזע	—	—.——.—

טערמין-פרייזע		פער 100 קילאָגראמם
ווייצען	פער פריה-יאהר	12.47
"	"	—.—
קוקורוץ	"	—.—
"	פריה-יאהר	7.15
גערסטע	"	—.—
האפער	"	8.35
"	"	—.—
רעפס	"	—.—

באללען-מעהל		פל.	קר.
נוממער 0	דער באללען צו 100 קילאָגראמם מיט זאק	22	60
" 1		21	80
" 2		21	20
" 3		20	40
" 4		19	80
" 5		19	20
" 6		18	20
" 7		17	20
" 8		16	20
" 8½		15	—
שפיריטוס: אלטע פעטהאדרע פרעסהעפע		36	—
" נייע " קארטאפפעל		33	—

קורז-טאבעללע פאָם 17. נאָוועמבער.

געלד-קורז	פל.	קר.
זילבער-אגיא	100	—
דוקאטען	5	60
עסטעררייכ-אונגארישע 8 גולדען גאָלד-שטיק (20 פראנקס)	9	37
נאפאלעאנדאָר	9	37
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	58	—
20 מארקשטיקע	11	57
פאפיער-רובעל	1	26
לאָזע.		
1854-ער 4 פראָצענטיגע שטאאטס-לאָזע	122	25
1860-ער " גאנצע	133	—
דעטטא " האלבע	133	50
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	173	30
דעטטא " 50 "	172	—
ראאב רעגולירונגס	30	—
טירקען-לאָזע	25	—
קרעדיט-לאָזע	179	—
קלארי-לאָזע צו 40 גולדען	40	—
דאנוי-דאמפפשיפפאהרטס-לאָזע	113	—
אינסבורגער לאָזע	23	—
קעגלעוויטש לאָזע צו 10 גולדען	16	—
ראאבער לאָזע " 20 "	21	—
אָפנער לאָזע " 40 "	40	50
פאלפפי לאָזע " 40 "	38	—
רודאלפס-לאָזע " 10 "	20	—
סאלם-לאָזע " 40 "	52	—
זאלצבורגער לאָזע " 20 "	22	—
סט.-גענאָיס לאָזע " 40 "	48	25

לאָזע.	פל.	קר.
סטאניסלאוס לאָזע צו 20 גולד'	25	40
טריעסטער לאָזע " 100 "	127	50
דעטטא " 50 "	65	50
וואלדשטיין-לאָזע " 20 "	35	20
ווינדישגרעץ-לאָזע " 20	41	—
אונגאריש-פרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	122	75
טהייס-רעגאל-לאָזע	112	25
וויענער-לאָזע	130	—
ווערטה-פאפיערע		
אונגארישע גאָלדרענטע 6%	119	60
דעטטא צו 4 פראָצענט	89	70
אונגארישע פאפיער-רענטע	89	25
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	99	50
טעמעשוואר באנאטער	99	—
זיעבענבירגישע	99	—
גאליציש	102	—
בוקאָווינא	100	50
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	132	40
ווייגצעהענט-אבלאָזונגס-אָבליגאציאָנען	96	25
פאנדבריעפע דער אונגארישען באָדענ-קרעדיט צו 5 איינהאלב פראָצענט	102	—
דער אונגארישען היפאָטהעקען באנק צו 5½ פראָצענט	103	25
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדענ-קרעדיט-אנשטאלט צו 5 איינהאלב פראָצענט	100	—
דער [illegible]	97	—
דער [illegible]	167	—

Eigenthümer u. verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1881 — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.

בערייטס וויעדערהאָלט וועגען דיעבשטאהל אבגעשטראָפֿט וואָרדען. פֿאָר פֿיער יאהרען איזט ער איך וועגען איינעם רויב-מאָרדעס אין אונטערזוכונג געצאָגען וואָרדען; ער מוסטע יעדאָך דאמאלס פֿרייגעשפּראָכען ווערדען, דא זיין פֿערברעכען ניכט אין גענינגענדער וויזע נאכגעוויעזען ווערדען קאָננטע. איך איין ווינקעל-שרייבער וואורדע אלס מיטשולדיגער דעם הונקאָ פֿערהאַפֿטעט. דער אונטערזוכונגס-ריכטער בעהויפּטעט יעדאָך, דאס אן דיעזעם רויב-מאָרדע מינדעסטענס דרייא פּערזאָנען בעטהייליגט זיין מוסטען. עס ווירד דאהער מיט גראָסעם אייפֿער נאך דיעזעם דריטטען פֿערברעכער געפֿאָרשט. דיא נאכריכט, דאס פֿרויא קאָרקעס בערייטס געשטאָרבען, בערוהט אויף איינעם אירטהומע. זיא לעבט נאך אונד געשאה זאָגאר דיא פֿערהאַפֿטונג דעם הונקאָ אויף איהרע פֿעראנלאססונג. פֿיר איהר אייפֿקאָממען איזט אינדעס קיינע האָפֿפֿנונג פֿאָרהאנדען.

* (אויפֿציכנונג אללער יודען אין רוסלאנד.) אויס פעטערסבורג ווירד פֿאָם 16-טען דיעזעם טעלעגראַפֿירט: דיא היעזיגע פּאָליציא האט דען אויפֿטראג ערהאלטען, זעממטליכע יודען אין פעטערסבורג אויפֿצוציכנען. איך דיא הויז-בעזיטצער האבען דען בעפֿעהל ערהאלטען, יעדען ניי-אנגעקאָממענען רייזענדען יידישען גלייבענס זאָגלייך ביא דער פּאָליציא אנצומעלדען. — וואס דיא רוסישע רעגירונג מיט דיעזער נייען פֿערפֿיגונג בעצוועקען וויללל, איזט זעהר שווער צו ערראטהען. אללענפֿאללס שטעקט דאהינטער פֿיעל „רשעות". וואס האט זיך אין שטאאט דארים צו קיממערן, אָב דיעזער אָדער יענער דעם יודענטהומע אנגעהאָרט! איינע פּאָליציא זאָללטע דאראיף אכטען, דאס קיינע פֿערברעכען פֿעראיבט ווערדען, אונד דאס פֿערברעכער איינגעצאָגען ווערדען. אין רוסלאנד שיינט אלזאָ דאס „יודענטהום" איבערהויפּט נאך אימער אלס „פֿערברעכען" צו געלטען, זאָנסט העטטע דיא רעגירונג וואָהל דאָך ניכט דיא אויפֿמערקזאמקייט דער פּאָליציא עבען אויף דיא יודען געלענקט. וויר מיססען לייעדער נאך אין איננעוויססהייט בלייבען איבער דאס פֿאָרהאבען דער רוסישען רעגירונג דען אונגליקליכען יודען געגענאיבער. — וויא דיא דאנציגער צייטונג מעלדעט, טרייבט דיא רוסישע רעגירונג זעממטליכע יודען, נאמענטליך אבער דיא ערמערען קלאססען, אויס רוסלאנד אויס.

* (דיא רוסיש-יידישען אויסוואנדערער.) אויס בראָדי ווירד פֿאָם 19-טען דיעזעם טעלעגראַפֿיש געמעלדעט: דיא אבגעזאנדטען דער פּאריזער אונד וויענער „אלליאנץ איזראעליט" (כל ישראל חברים) האבען בעשלאָססען, פֿיר הייער דיא בעפֿאָרדערונג דער רוסישען אויסוואנדערער נאך אמעריקא איינצושטעללען, דא דאס וועטטער קאלט אונד ראַה ווירד. נון איזט אבער בראָדי פֿאָרמליך איבערפֿיללט פֿאָן רוסיש-יידישען פֿליכטלינגען, דיא זיך הייער אין דער האָפֿפֿנונג אנזאממעלטען, אום מיט הילפֿע דער „אלליאנץ איזראעליט" איהרע אויסוואנדערונג נאך אמעריקא אונפֿערציגליך פֿאָרטזעטצען צו קאָננען. דיעזע בעפֿינדען זיך אין ביטטערער ענטטייושונג אונד גראָסער נאָטה. זיא וואורדען צום גראָסען טהיילע מיט אונטערשטיטצונג דער „אלליאנץ איזראעליט" פֿאָרלייפֿיג אין איהרע היימאטה צוריקגעשיקט אונד צור אויסוואנדערונג מיט בעגינן דעם פֿריה-יאהרעס פֿאָרגעמערקט. ביזהער זינד 8 אייזענבאהן-ציגע מיט אונגעפֿעהר 1600 פּערזאָנען נאך אמעריקא בעפֿאָרדערט וואָרדען. — זאָ ווייט דיא מעלדונג אויס בראָדי. עס איזט געוויס האָכסט בעדויערליך, דאס דיא „אלליאנץ" ניכט אין דער לאגע וואר, וועניגסטענס יענע רוסישען יודען, דיא בערייטס איהרע היימאטה פֿערליעסען, אין איינער וויזע צו פֿערזאָרגען, דאמיט זיא ניכט צור ריקקעהר נאך דעם רייבערישען רוסלאנד געצוואונגען ווערדען. מאן קאנן זיך לייכט איינע פֿאָרשטעללונג דאפֿאָן מאכען, וויא דיא רוסישען בעהאָרדען דיעזע אונגליקליכען צוריקקעהרענדען יודען בעהאנדעלן ווערדען. וויר גלייבען ניכט, דאס דיא פֿייכט פֿאָר דער ראַהען יאהרעס-צייט דיא אורזאכע איזט, דאס דיא בעפֿאָרדערונג דער רוסיש-יידישען אויסוואנדערער נאך אמעריקא פּלאָטצליך איינגעשטעללט וואורדע. דיא ווירקליכע אורזאכע ליעגט געוויס אין דעם אומשטאנדע, דאס דער „אלליאנץ" פֿאָרלייפֿיג דיא היעצו ערפֿאָרדערליכען געלד-מיטטעל אויסגעגאנגען זינד. וויר האבען זיינערצייט דיעזע בעפֿירכטונג בערייטס אויסגעשפּראָכען. איינע אויסגיעביגע הילפֿע ווערע דא נור אין דעם פֿאללע דענקבאר געוועזען, ווענן דיא געזאממט-יודענהייט דער גאנצען וועלט דיא אויסוואנדערונג מיט געלד-מיטטעלן אונטערשטיטצט העטטע. אין פּריוואט-פֿעראיין קאנן אונמאָגליך זאָלכע גראָסע געלד-סוממען הערביישאַפֿפֿען.

* (גלייכבערעכטיגונג דער „קראים".) וויר האבען פֿאָר קורצעם דיא מיטטהיילונג געבראכט, דאס דיא קאָממיססיאָנען, וועלכע אין רוסלאנד צוזאממענגעזעטצט וואָרדען, אום איבער דיא „יודען-פֿראגע" איינע מיינונג אבצוגעבען, זיך דאהין געאייסערט, דאס מאן דיא פֿיהרונג פֿאָן ווייטערס-הין נור דען מיטגליעדערן דער זאָגענאננטען קראַים ערלייבט, ניכט אבער איך דען ווירקליכען יודען, וועלכע דען „תלמוד" אלס רעליגיאָנס-בוך אנערקעננען. איינע פעטערסבורגער דעפּעשע פֿאָם 19-טען דיעזעם מעלדעט נון: „דאס רעגירונגס-בלאטט פֿערקינדעט היינטע דיא גלייכבערעכטיגונג דער „קראים" מיט דען איבריגען בעוואָהנערן דעם רוסישען רייכעס. — עס איזט דאס גאנצע ווירקליך ניכט בלאָס טרויריג, זאָנדערן האָכסט-זאָנדערבאר. וויא עס שיינט, ווירד אין דען רוסישען רעגירונגס-קרייזען ניכט דער יידישע שטאמם אלס זאָלכער פֿערפֿאָלגט, זאָנדערן בלאָס דער „תלמוד" אונד דעססען אנהעננער. אין לעטצטערער צייט האבען זיך בעקאננטליך איך אין דייטשלאנד דיא קעמפּפֿע געגען דיא זאָגענאננטען „תלמוד-יודען", דאס הייסט: געגען יענע יודען, וועלכע דיא רעליגיאָזע גילטיגקראַפֿט דעם „תלמוד" אנערקעננען, מיט גראָסער וואוטה ערנייערט. איך אין דייטשלאנד ווערדען אלזאָ דיא אנטי-סעמיטען געניגט געוועזען, דיא „קראים", דיא דען „תלמוד" פֿערלייגנען, צו דולדען אונד וויטהעטען בלאָס געגען דיא אנהעננגער דעם „תלמוד" אָדער געגען יענע יודען, דיא ניכט בלאָס „תורה שבכתב", זאָנדערן איך „תורה שבע"פ" אלס גאָטטליכע לעהרע בעטראכטען! דיעזע זאָללטען זיך אבער דאנן ניכט „אנטי-סעמיטען" נעננען, דא זיא יא דיא „קראים", אָבגלייך איך דיעזע סעמיטישער אבשטאממונג (בני שם) זינד, דורכאויס ניכט בעקעמפּפֿען. איהר נאמע זאָללטע דעמנאך „אנטי-תלמודיסטען" לויטען, דא זיא איגענטליך, וויא געזאגט, נור געגען דיא אנהעננגער דעם „תלמוד" צו פֿעלדע ציעהען. עס זייא דעם אבער וויא אימער, דיא זאכע איזט עבען פֿיר דיא „קראים" וועניג עהרענפֿאַלל. זייט איהרער גרינדונג צו ענדע דעם 7. יאהרהונדערטס דער איבליכען צייטרעכנונג הורך ענן בן דוד שטאָלצירטען זיא אימער הערום, דאס זיא דיא וואהרען יודען וועהרען! נון זיעהט מאן אבער, דאס עבען יענע שטאאטען, אין דענען דיא ווירקליכען יודען דיא וויטהענדסטען פֿערפֿאָלגונגען צו בעשטעהען האבען, דיא „קראים" גערנע געדולדעט ווערדען. וואס בעווייזט דיעס? נור זאָ פֿיעל, דאס דיא „קראים" עבען ק י י נ ע יודען זינד אונד דעסהאלב פֿאָן אללען געגען דיא יודען געשטיפֿטעטען פֿערפֿאָלגונגען גענצליך פֿערשאָנט בלייבען!

* (איינע נייע ארט יודענפֿערפֿאָלגונג אין רוסלאנד!) איין רוסישעס רעגירונגס-פֿריינדליכעס בלאטט שרייבט: דיא יודען אים קייזער גובערניום עססען דאס גוטע פֿלייש, דאס זיא „כשר-פֿלייש" נעננען, זעלבסט, וועהרענד זיא דאס שלעכטע, אָדער „טרפה-פֿלייש", אן דיא כריסטליכע בעפֿאָלקערונג פֿערקייפֿען. עס ווירד דעמנעכסט איין בעפֿעהל ערגעהען, דאס דיא יודען דאס גוטע „כשר-פֿלייש" דער כריסטליכען בעפֿאָלקערונג פֿערקייפֿען, דאס שלעכטע „טרפה-פֿלייש" דאגעגען זעלבסט פֿערצעהרען מיססען! —

„וועגן עס דיר פֿערגניגען מאכט, זאָ קאננסט דוא מיטקאָממען; (ערווידערטע יוליא) אבער זאגע מיר, העלענע, ווארום אינטערעססירסט דוא דיך יעטצט זאָ זעהר פֿיר דיעזען ליעבעס-טראנק? ווענן איך נאָך דיעזען שודערהאַפֿטען גאנג אין דיא העקסען-האָהלע מאכע, זאָ געשיעהט עס דארום, וויל איך מיינע געבענעדייטע דאַרים האסטע אונד פֿאָן דרוזוס געליעבט זיין וויללל. אבער וועלכען גרונד האסט דוא, דער דאַריס זאָ באָזע צו זיין? — איך ווילל נור וויססען, אָב זיא דיר איך עטוואס באָזעס געטהאן?"

העלענע וויפּטטע לויט אויף אונד זאגטע דאנן: „קיין מענש ווירד מיט באָזעם הערצען געבאָרען; אבער דאס אונגליק אונד דיא באָזען מענשען פֿערדערבען איהן. מאן זאגט: דאס אונגליק בעססערט! עס איזט ניכט וואהר. דיא לעהרען דעם אונגליקעס זינד ניכט אימער וואָהלטהעטיג. אָפֿט בעססערן אונד ערוויכען זיא וואָהל דאס הערץ; מייסטענס אבער פֿערהערטען אונד פֿערשלעכטערן זיא עס נור. ווענן וויר אונס דורך דאס שיקזאל הערטער בעהאנדעלט פֿיהלען, אלס דיא, וועלכע אונס אומגעבען; ווענן וויר אין אונזערען אייגענען טהאטען דיא גערעכטיגקייט דיעזעס הארטען שיקזאלעס ניכט אנערקעננען; דאנן ווערדען וויר לייכט נעגיינט, דיא וועלט אונס פֿיינדליך געזיננט צו האלטען; דאנן האבען וויר דאס בעדירפֿניס, אונס מיסטראויש צוריקצוציעהען, אונס דען פֿינסטערן לייעדענשאַפֿטען הינצוגעבען, וועלכע דורך דאס געפֿיהל, דאס אונס אונרעכט געשעהען, ענטוויקעלט ווערדען. — מיין הערץ וואר איינסט זאנפֿט, עס וואורדע אבער דורך דאס שיקזאל פֿערהערטעט, וועלכעס מיך שאָן פֿריה צור שקלאווין מאכטע; מיר איין פֿערוואָרפֿענעס עהע-פּאאר צום געביעטער געגעבען. — איך וואורדע וואָהל אויס דיעזעם באָזען הויזע בעפֿרייט, אבער דער מאנן, דער מיך בעפֿרייטע, וועקטע אין מיר איינע אנדערע אונגליקליכע לייעדענשאַפֿט, דיא מיך..."

„וואס זאגסט דוא? (ריעף יוליא נייגיעריג) האט דיר אלזאָ עטוואס דרוזוס צו לייעדע געטהאן?"

„ניין! דורכאויס ניכט! (ריעף יעטצט העלענע, נאכדעם זיא בעמערקטע, דאס זיא זיך בערייטס פֿערשפּראָכען) איך ווייס אָפֿט זעלבער ניכט, וואס איך שפּרעכע. — קאָממע! עס איזט צו שפּעט, וויר מיססען אונס אן דער פֿאָן אלעקסאנדער טיבעריאוס בעצייכנעטען שטעללע איינפֿינדען." —

צור בעשטיממטען שטונדע געלאנגטען איך יוליא אונד העלענע אן דען פֿאָן אלעקסאנדער בעצייכנעטען אָרט, וואָ זיא בערייטס דיעזער האָהע-פּריעסטער ערוואַרטעטע.

אלס נון אלעקסאנדער טיבעריאוס זאה, דאס יוליא מיט איינער בעגלייטערין קאָממט, דא פֿראגטע ער זיא: „וואָצו דיעזע בעגלייטונג?"

„עס איזט נור איין בלינדעס בלומען-מעדכען." — זאגטע יוליא.

„אָ! דאס איזט זיא העלענע? (ריעף אלעקסאנדער) איך קעננע זיא וואָהל."

העלענע טראט צוריק אונד ציטטערטע. אלעקסאנדער אבער גינג אויף זיא צו אונד פֿליסטערטע איהר אינס אָהר: „דוא האסט דען שוואור דעם שטיללשווייגענס אבגעלעגט; דוא קעננסט נון דען שוואור; וועהע דיר, ווענן דוא שפּריכסט!"

דאנן זאגטע אלעקסאנדער לויט: „יוליא! דאס בלינדע מעדכען בלייבט היער; דוא ווירסט דיך בלאָס מ י י נ ע ר בעגלייטונג אנפֿערטרויען. דיא העקסע האט ניכט גערנע, מעהרערע געסטע צוגלייך ביי זיך צו עמפּפֿאנגען. העלענע בלייבט היער, ביז וויר צוריקקאָממען."

יוליא געהאָרכטע אונד ליעס העלענע צוריק. אלס נון היער העלענע אלליין צוריקגעבליעבען וואר, דא בעוועלטיגטען זיא פֿיעלע ביטטערע אונד פֿינסטערע געדאנקען; זיא דאכטע אן איהר איינענעס טרויעריגעס שיקזאל, וויא זיא ווייט פֿאָן איהרער היימאטה ענטפֿיהרט וואר; ענטפֿיהרט פֿאָן דער מיטטערליכען זאָרגפֿאלט, דיא איינסט איהרע קינדהייט פֿפֿלעגטע; דעם אונגליקליכעס בעריהט אונד אונגליקליך אין דעם איינענען זאנפֿטען געפֿיהלע איהרעס הערצענס. זיא דאכטע נון: ווענן עס דער יוליא ווירקליך געלינגט, דורך ליעבעס-צויבער-טראנק דען דרוזוס דאהין צו ברינגען, דאס ער זיא וואהנזיננינג ליעבע אונד אנבעטע אונד אללע אנדערען פֿרויענצימער האססע, דאנן האבע איך זיא (נעמליך העלענע) ניכטס געוואָננען. דרוזוס העטטע דאנן אנשטאטט דער דאַריס דיא יוליא אלס געליעבטע אונד העלענע וועדע ווייטער דיא פֿערלאססענע וויא צופֿאָר.

— דא טויכטע נון אין איהר דער געדאנקע אויף: וויא וועררע עס דענן, ווענן איך דער יוליא צופֿאָרקאָממע אונד מיינערזייטס דעם דרוזוס איינען ליעבעסטראנק בייבריינגען קאָננטע, דאס ער נור מ י ך ליעבע! — —

אונטער איינעם דאכע ביי יענעם נאַטצענבילדע וואַרטעטע אלעקסאנדער טיבעריאוס מיט יוליא, ביז דאס נעוויטטער אויסטאָבטע, אונד ערסט אלס דאס נעוויטטער פֿאָראיבער וואר, מאכטען זיא זיך אויף דען וועג אין דיא העקסען-האָהלע אים בערגע וועזוף. —

(פֿאָרטזעטצונג פֿאָלגט.)

פרעזידענטען או' ז' וו'. וויא וויר ערסט פאָר קורצעם מיטטהיילטען, וואר יא דער יידישע גענעראל לאמבערט קאָממאנדאנט פאָן פאריז, ביז ער פאָר וועניגען טאגען צום גובערנער דער פאָן דען פראנצאָזען בעזעטצטען נאָרד-אפריקאנישען פראָווינץ טוניס ערנאננט וואורדע. מאן פאנד עבען קיינען געשיקטערן מאנן אלס דיעזען יידישען גענעראל, אום אין טוניס, וואָ דיא איינשטענדע געגען דיא פראנצאָזישע בעזאטצונג טאג פיר טאג זיך וויעדערהאָלען, רוהע אונד אָרדנונג וויעדער הערצושטעללען. —

* (יידישע בעפאָרדערער דער וויססענשאפט.) אוים פאריז ווירד געמעלדעט: דאס יידישע עהע-פאאר וויקטאָר פייל האט דער אוניווערזיטעט דען בעטראג פאָן 25000 פראנקס איבערגעבען אלס בעלאָהנונג פיר יענע פערזאָן, דיא איין זיכערעס מיטטעל צור היילונג דער געפעהרליכען דיפטעריטיס ערפינדען ווירד, דאמיט ניכט מעהר זאָ פיעל קינדער דיעזער קראנקהייט צום אָפפער פאללען. ביז יעמאנד איין זאָלכעס מיטטעל ערפינדעט, זאָלל דיא ערוועהנטע סוממע פערצינזט ווערדען. דיא צינזען ווערדען אללע צוויא יאהרע איינעם מעדיצינישען געלעהרטען אויסגעפאָלגט, וועלכער דורך זיינע פאָרשונגען איבער דיעזע געהיימניספאללע קראנקהייט זיך אויסצייכנען ווירד. — דיא שטיפטונג איזט אונשטרייטיג איינע זעהר אנערקעננענסווערטהע, דא זיא יא אים אינטערעססע דער געזאממטען מענשהייט געמאכט וואורדע.

* (איבער דיא רעוואָלוציאָן אין זיד-דאלמאציען.) פאָן דער וויר בערייטס אין פאָריגער נוממער קורצע מיטטהיילונג געמאכט, ווירד נאכטרעגליך אין איינעם וויענער אמטס-בלאטטע נאָך נאכשטעהענדעס בעריכטעט: „עס זינד ניכט דיא איינוואָהנער פאָן זיד-דאלמאציען זעלבסט, וועלכע דען אויפשטאנד געשטיפטעט האבען, זאָנדערן איינגע רייבער-באנדען, דיא אוים דער הערצעגאָווינא אונד דעם בענאכבארטען מאָנטענעגראָ הערייבער געקאָממען זינד. אללענפאללס איזט צו בעפירכטען, דאס איין טהייל דער בעפאָלקערונג זיד-דאלמאציענס, וועלכע וועגען דער דאָרט פאָרגענאָממענען אססענטירונג פערביטטערט איזט, זיך דיעזען רייבער-באנדען אנשליעסען קאָננטע. דיא שאנדארמען וואורדען פאָן דער גרענצע זיד-דאלמאציענס, דיא לייכט פאָן דען ראָהען רייבער-באנדען ניעדערגעמאכט ווערדען קאָננטען, וואָהל צוריקגעצאָגען. דיא איינדרינגלינגע בעמעכטיגטען זיך הערויף דער וואכ-פאָסטען דער שאנדארמען אונד טריבען אין דער געגענד איהר רייבער-אוניוועזען. וואס דיא אססענטירונג בעטריפפט, זאָ איזט זיא צים גראָסען טהיילע שאָן דורכגעפיהרט, בלאָס עטווא 60—70 מיליטער-פפליכטיגע האבען זיך דער אססענטירונג ענטצאָגען. דעסהאלב ווירד מאן אויגענבליקליך קיינע זאָלכע געוואלט-מאסרעגעלן אנווענדען מיססען. דיא צאהל דער רעקרוטען, דיא מאן אוים זיד-דאלמאציען אויסהעבען וואָללטע, איזט אָהנעהין פאָלל, דא פיעלע פרייוויללינע אין דיא ארמעע איינגעטרעטען זינד. דער בישאָף פאָן קאטטארא, דער איינע רונד-רייזע אין זיד-דאלמאציען צור בעשווייכטיגונג דער אויפגערעגטען געמיטהער מאכען וואָללטע, איזט וואָהל זיטענס דער רייבער-באנדען צור ריקקעהר גענאָטהיגט וואָרדען. אללײן דיא נאבריכט, דאס ער פאָן דיעזען מיסהאנדעלט וואורדע, איזט ריין ערפינדען. מאן האט עס היעבייא מיט דענזעלבען פערברעכער-באנדען צו טהון, דיא אים לויפע דער זאָממער-מאָנאטע דיא עסטעררייך-אונגארישע ארמעע-קאססא אויסגערויבט האבען. דער נייע שטאטטהאלטער פאָן זיד-דאלמאציען האט בערייטס איינע ארמעע-אבטהיילונג ענטזענדעט, אום דיא פערברעכער פעסטצונעהמען אָדער מינדעסטענס איבער דיא גרענצע צו טרייבען.“ — זאָ וויט דער בעריכט דעם וויענער אמטס-בלאטטעס, וועלכער אָהנע צווייפעל דען צוועק האט, דיא געמיטהער וועגען דער רעוואָלוציאָן אין זיד-דאלמאציען צו בעשוויכטיגען. אינדעם מוס בייא אלל' דעם אייפפאללען, דאס רייבער-באנדען אוים מאָנטענעגראָ עס וואגען, אין דאס געביעט אונזערער מאָנארכיע איינצוברעכען אונד זיך דא פאָרמליך ניעדערצולאססען. אין פריהערען צייטען וואר דיעס קיין וואונדער. מאָנטענעגראָ נאהם אונזערער מאָנארכיע געגענאיבער איינע פיינדליכע שטעללונג איין. דיא פערפאָלגטען רייבער-באנדען בריכטען זיך דאהער נור אויף מאָנטענעגרינישעם געביעט צו רעטטען, אום פאָר יעדער בעשטראפונג זיכער צו זיין. אללײן היינטע, דא דיא הערצעגאָווינא אונס געהאָרט אונד מאָנטענעגראָ אונס בעפריינדעט איזט, מוס עס דאָך אייפפאללען, דאס פערברעכער עס וואגען, אין איינען ווינקעל דער עסטעררייך-אונגארישען מאָנארכיע איינצודרינגען אונד היער איהר אונוועזען מיט זאָלכער קראפט צו טרייבען, דאס מאן זיך גענאָטהיגט זיעהט, דיא שאנדארמען צוריקצוציעהען, דאמיט ניכט אויך דיעזע אין דיא געוואלט דער רייבער געראטהען! דיא רייבער-באנדען ווירדען זאָ עטוואס דאָך וואָהל ניכט וואגען, ווען זיא ניכט אויף דיא אונטערשטיטצונג דער בעפאָלקערונג זיד-דאלמאציענס רעכנען קאָננטען. אונד דיעזער פינקט איזט עס עבען, וועלכער אנלאס צור בעאונרוהיגונג ביעטעט!

* (דער מארד אין לעמבערג.) איבער דען אן איינער יידישען פאמיליע אין לעמבערג פעראיבטען מאָרד ווירד נאכטרעגליך נאָך פאָלגענדעס געמעלדעט: אלס מאן אין דיא וואָהנונג דעס זבריה קאָרקעס איינטראט, פאנד מאן זיינען טאָדטען קאָרפער אויף דעם ערד-באָדען ליעגען. צאהלרייכע בייל-היעבע וואַרען אן דער לייבע זיכטבאר. דער האלז וואר דעם אונגליקליכען גענצליך דורכשניטטען וואָרדען. דער שראנק אים שאנק-צימטער וואר ערבראָכען, וויא אויך איין אין דעמזעלבען צימטער בעפינדליכע קאָפפער. אים צווייטען צימטער פאנד מאן דיא פרויא דעס אונגליקליכען, נאמענס דבורה קאָרקעס, נעבסט איינעם 5-יעהריגען קינדע. זיא וואר נאָך אם לעבען אונד קאָננטע אנגעבען, דאס מעהרערע איינגעדרונגענע, איהר גענצליך אונבעקאננטע פערזאָנען איבער זיא הערגעפאללען אונד זיא געווירגט האבען. ראנן שלוגען דיא אונמענשען זיא אונד דאס קליינע קינד מיט איינער האקע אונד איינעם שטעמם-אייזען. דיא גאנצע נאכט הינדורך בעפאנד זיך אים שאנק-צימטער איין סאָלדאט נעבסט איינעם האלצ-הויער, דיא בראנטוויין טראנקען. דיא פרויא פערמוטהעטע, דאס דיעזע אן דעם פערברעכען טהיילגענאָממען. אללע וועגדע זינד מיט בלוט בעשפריטצט. דיא אונגליקליכע פרויא הויכטע איהרען גייסט אונטער אונזעגליכען שמערצען אוים. דאס 5-יעהריגע קינד דירפטע טראָטץ דער שטארקען פערוואונדונגען אם קאָפפע דענגאָך אם לעבען בלייבען. דיא רויבמאָרדער ליעסען איין בייל אונד איין שטעמם-אייזען צוריק. צוויא וועכסעל אויף 600 גולדען וואורדען אויף דעם טישע געפינדען, דא דיא פערברעכער נור באָרעס געלד אונד קאָסטבארע געגענשטענדע מיטנאהמען. — איינע נייעסטע דעפעשע מעלדעט היעריבער נאָך פאָלגענדעס: אלס דער פערמוטהליכע הויפטבעטהייליגטע אן דעם רויבמאָרדע דער יידישען פאמיליע קאָרקעס וואורדע איין איינפאנטעריסט דעס 30-טען רעגימענטס, נאמענס הונקא, פערהאפטעט. דערזעלבע וואר וועהרענד דרייא טאגע אוים דער קאסערנע, דיא זיך אין דער נעהע דעס ווירטהסהויזעס דער פאמיליע קאָרקעס בעפינדעט, וועגגעבליעבען. אלס ער ערגריפפען וואורדע, וואר זיינע אוניפאָרם זעהר בעשמוטצט אונד צערקניטטערט, דאס באַיאָנעט דאגעגען גאנץ פערבאָגען. מאן זיעהט דער אוניפאָרם אן, דאס זיא אן פערשיעדענען שטעללען שטארק געריפפעלט וואורדע, וואהרשיינליך, אום אוים דערזעלבען דיא בלוט-פלעקען צו ענטפערנען. ביים פערהאָרע גאב ער אן, זיך אוים דעם גרונדע אוים דער קאסערנע ענטפערנט צו האבען, דא ער אן איינעם דיעבשטאהל טהיילגענאָממען, דער אין דערזעלבען נאכט, אין וועלכער דער רויבמאָרד אן דער פאמיליע קאָרקעס פעראיבט וואורדע, אין איינער אנדערען שטראסע לעמבערגס צור אויספיהרונג געלאנגטע. הונקאָ איזט

פאָלליעטאָן.

אוים איינער אונטערגאנגענען וועלט.

(42-טע פאָרטזעטצונג.)

יעטצט לעכעלטע דיא העקסע האָהניש אונד זאגטע: „נון, איך האבע ניכטס מעהר מיינעם פלוכע הינצוצופיגען, דענן אין דיינען פלוך איזט אויך דיינע געליעבטע מיט איינגעשלאָססען — אונד אום זאָ מעהר, דא איך אוים איהרעם מונדע דיינען נאמען האָרטע אונד יעטצט וויס איך, נעגען וועלכען נאמען איך דיא באָזען גייסטער אנרופען קאנן; דרוזוס איזט דיין נאמע! דרוזוס וואר אויך דער נאמע יענעס מאננעס, דער מיך פערשטאָססען!“

נאכדעם דיא העקסע דיעזע וואָרטע געשפראָכען, קניעטע זיא נעבען דער טאָדטען שלאנגע אונד זאה איהרע געסטע מיט קיינעם בליקע מעהר אן.

„אָ, דרוזוס! (ריעף יעטצט דאָריס ענגסטליך) וואס האבען וויר געטהאָן? לאסס אונס פאָרטאיילען אוים דיעזעם שרעקליכען אָרטע! דער שטורם אונד רעגען האט זיך געלעגט.“ (יעטצט וועגדעטע זיך דאָריס, וועלכע אבערגלייביש וואר, בימטענד אן דיא העקסע אונד ריעף:) „פערגיב איהם, גוטע אלטע, נימם דיינען פלוך צוריק! ער טאָדטעטע יא נור צו זיינער פערטהיידיגונג דיא שלאנגע.“

דיא העקסע גאב קיינע אנטוואָרט; דרוזוס אבער פאקטע זיינע געליעבטע אן אונד זאגטע: „דיא טאָללע שפראכע איינעס זאָ פערריקטען ווייבעס ווירד אים הימעל ניכט געהאָרט; קאָממע! פערלאססען וויר דיעזען אָרט דעס וואהנזיננעס!“

דרוזוס אונד דאָריס אטהמעטען נון פרייער אויף, אלס זיא דרויסען וואַרען, דאס געוויטטער וואר פאָראיבער, נור דאנן אונד וואנן יאללטע נאָך איין שוואכער דאָננער אין דען ענטפערנטערן וואָלקען, מיט פיעלער מיהע פאנדען זיא דען וועג צו איהרעם וואגען, דער אינצווישען וויעדער הערגעשטעללט וואורדע.

דאָריס וואר פאָן דעם איינדרוקע אין דער העקסענ-האָהלע ניעדערגעשלאגען אונד מיסגעשטיממט, נאמענטליך דער פלוך דער העקסע געללטע נאָך אין איהרען אָהרען — אונד אלס דרוזוס זיך בעמיהטע, זיינע געליעבטע אויפצוהייטערן, דא זאגטע זיא צו איהם: „עס איזט, אלס אָב אויף מיינעם הערצען איינע שווערע לאסט ליעגען ווירדע אונד טריבע אהנונגען בעמעכטיגען זיך מיינער — דרוזוס! — וועה! — ווער קאָממט דאָרט?“

דרוזוס זאה נאָך יענער אנגעדייטעטען שטעללע — אונד ער זאה וויקליך איינע פאָן צווייא שקלאווען געטראגענע זענפטע, וועלכע גאנץ פערדעקט וואר. אין דיעזער זענפטע, וועלכע איינע ארט פאָן טראגבארעס וואגען וואר, בעפאנדען זיך יוליא אונד אלעקסאנדער טיבעריאוס, וועלכע זיך עבען נאָך דער העקסענ-האָהלע טראגען ליעסען.

דרוזוס אונד דאָריס אהנטען היעפאָן ניכטס — אונד פוהרען ווייטער נאָך הויזע. —

דרייאונדצוואנציגסטעס קאפיטעל.

וויר מיססען נון אין אונזערער געשיכטע אום איינינע שטונדען צוריקגעהען. — אם נאכמיטטאג פאָר יענעם אבענדע, אן וועלכעם יוליא מיט אלעקסאנדער טיבעריאוס נאָך דער העקסענ-האָהלע געהען זאָללטע, וואר דיא בלינדע העלענע אין בעזוך בייא יוליא, אונד נאכדעם איהר יוליא אללעס ערצעהלטע, זאגטע צו איהר העלענע: „אונד דוא האסט וויקליך דען מוטה, היינטע אבענד דיא העקסע דעס וועזוף אונד נאָך דאצו אין בעגלייטונג דעס אלעקסאנדער טיבעריאוס צו בעזוכען!“

וויא דער לעזער וויס, וואר יוליא קיין זאָ קיישעס אונד זיטטזאממעס מעדכען. וואר זיא יא דיא טאָכטער דעס באָזען אגריפפא III. אונד זיינער פרויא אָלימפיא, וועלכע וויעדער דיא טאָכטער דער בערעניצע, דער געליעבטען פאָן טיטוס וואר. וואר יא דאָך דער יוליא דער בעזוך בייא אלעקסאנדער אויך שאָן דאהער אינטערעססאנט, וויל זיא האָרטע, דאס דאָרט אונקיישע אונטערהאלטונגען שטאטטפינדען. —

„גלויבסט דוא דענן, העלענע, דאס וויקליך עטוואס דא בעזאָרגט ווערדען קאָננטע? (פראגטע יוליא) וועסהאלב זאָללטע איך דיעזע אלטע העקסע מיט איהרען צויבערייען פירכטען? הא! איך האבע שאָן יעטצט מיינע פריידע בייא דעם געדאנקען אללײן, וויא דרוזוס דורך דיעזען ליעבעס-טראנק פאָלל ליעבע שמאכטענד צו מיינען פיסען ליעגען ווירד; וועלכע שאדען-פריידע! אונד וועלכע ראכע נעגען מיינע געבענבוהלערין דאָריס! — אונד וואס דען אלעקסאנדער טיבעריאוס בעטריפפט, זאָ איזט ער קיין ווייבערפיינד, וויא דיא איבריגען געלעהרטען; אים געגענטהיילע, ער איזט איין רעכט האָפליכער אונד גאלאנטער מאנן געגען דיא דאמען.“

„לאס' דיך פאָן מיר בעגלייטען, (זאגטע העלענע) מיינע אנוועזענהייט געוועהרט דיר צוואר קיינען שוטץ, אבער איך מאכטע גערנע דיעזע העקסע האָרען. וויא זיא איבער דיעזען צויבערהאפטען ליעבעס-טראנק שפריכט.““